

'Jeanne D'Arc' laat vraagtekens achter

WIGGELE WOUDA

"Van alle spelers, alle personages uit dit toneelstuk die jullie hier zien, ben ik het wezen", zegt de engel tegen het publiek aan het einde van de familievoorstelling 'Jeanne D'Arc' van Huis Aan De Amstel.

Kinderen kijken met grote ogen naar vader of moeder en vragen zich af wat ze ermee bedoelt. Uitleg blijft op dat niveau achterwege evenals het antwoord op de vraag aan het begin; "Waarom kan je geen banjo spelen op een saxofoon?"

De witte engel, compleet met vleugels neemt tevens de rol van verteller op zich en dan begint de betekenis, van haar aanwezigheid althans, ietwat te dagen.

Zo'n verteller is overigens geen overbodige luxe voor dit historische toneelstuk met zijn vele intriges, de onbegrijpelijke 100-jarige oorlog tussen Frankrijk en Engeland en de manier van oorlogvoering. Heel didactisch wordt aan het jonge publiek uitgelegd wie Jeanne D'Arc was, waar zij in feite voor streed (zonder nationalistisch te zijn) en hoe zij aan haar einde kwam; wie de koning van Frankrijk was en wat de invloed van de middeleeuwse geestelijkheid inhield.

En spelenderwijs word je op een hele simpele, maar toneeltechnische doetreffende manier (een eenvoudig decor met schilderachtige tafereel uit de 100-jarige oorlog) meegenomen naar die tijd. Verbluffend genoeg vertoef je dan anderhalf uur in die tijd. Dat wordt echt grandioos goed en vooral boeiend gedaan door het gezelschap Huis Aan De Amstel.

Terecht dat zij voortdurend in aanmerking komt voor toneelprijzen en landelijke lofuitingen. Want Huis Aan De Amstel heeft het lef om grote-mensen-stukken te vertalen naar een niveau waarop je nog duidelijk kunt maken hoe mensen in

elkaar zitten en hoe het psychologisch werkt wanneer je overtuigd bent van een zaligheid.

Die boodschap komt dan ook zeker over bij de vele kinderen die met ouders naar de schouwburg toegekomen zijn. Daar is op zich ook niets op tegen. Laat de kinderen maar horen hoe men zich in de middeleeuwen van van de duivel bezeten mensen ontdoed. Hoe zowel de seculiere als de geestelijke machthebbers mensen, idealen misbruikten ten gunste van zichzelf.

Maar je kunt ook een teveel aan tekens willen geven zodat het publiek bijna verzuipt. Zo wordt de foltering van Jeanne D'Arc uitvoerig beschreven als zij door de Engelsen gevangen is. Echter, de uiteindelijke ten uitvoer van het vonnis (brandstapel) wordt uitgebeeld met een rood licht op de toeschouwers en het verdwijnen van Jeanne door de zij-uitgang van de schouwburg. Zijn wij de schuldige aan de dood van Jeanne? Wacht ons ook een dergelijk noodlot? Allemaal vragen.

De relativisering van een historische figuur als Jeanne D'Arc met alles erop en eraan wordt met saxofoonspel luisterrijk gesympoliseerd. (Verschillende mensen kunnen op een saxofoon spelen maar het wezen van het geluid blijft hetzelfde). Zeker dat relativiseringsspel laat teveel vragen achter om het stuk echt te doorgronden op zijn waarde. En dan is het wat dit toneelstuk betreft wat makkelijk scoren van Huis Aan De Amstel door bewust en/of onbewust alleen maar vragen op te roepen.

"Pappa wat is een maagd", vroeg een meisje aan haar vader toen Jeanne D'Arc haar maagdelijkheid moest bewijzen voor de Engelse rechters. "Nou blijf je stil zitten en wil ik je niet weer horen", zei de vader terwijl de engel op het toneel de zoveelste saxofoonsolo speelde.

Familievoorstelling: 'Jeanne D'Arc' door Huis Aan De Amstel. Regie: Liesbeth Coltof. Plaats: De Lawei. Belangstelling: 250 toeschouwers.